

Dansk lønudvikling lidt over udlandets, men fortsat god konkurrenceevne

Den danske lønstigningstakt i fremstilling var 2,4 pct. i 1. kvartal 2020, mens lønudviklingen for Danmarks vigtigste samhandelspartnere var 1,9 pct. Dermed var den danske lønudvikling 0,5 pct.-point over lønudviklingen i udlandet, *jf. tabel 1*. Det er fjerde kvartal i træk, hvor den danske lønudvikling er over den udenlandske. Dette kommer i dog efter godt to år, hvor dansk lønudvikling enten var lavere end eller på linje med den internationale lønudvikling, *jf. figur 1*.

Tabel 1. Lønudvikling i fremstillingssektoren i Danmark og udlandet

	3. kvrt. 2018	4. kvrt. 2018	1. kvrt. 2019	2. kvrt. 2019	3. kvrt. 2019	4. kvrt. 2019	1. kvrt. 2020
	----- Årlig ændring i pct. -----						
Dansk lønudvikling	2,6	2,5	2,4	2,5	2,6	2,5	2,4
International lønudvikling	2,6	2,5	2,4	2,2	2,2	2,0	1,9

Anm.: Opgjort efter DB07. Den internationale lønudvikling i fremstillingssektoren er baseret på Nationalbankens vægte til det effektive kronekursindeks.

Kilde: DA's Internationale Lønstatistik.

Lønkonkurrenceevnen, målt ved lønudviklingen i fremstilling korrigeret for produktivitet og valutakurs, er steg i 2018 og 2019 som følge af stigende produktivitet. Lønkonkurrenceevnen er således, fortsat, væsentligt styrket siden 2009. Der er ydermere sket en betydelig forbedring af bytteforholdet i industrien over samme periode. Industriens relative lønkvote, som er et mål for lønkonkurrenceevnen, der tillige tager højde for bytteforholdsforbedringer, er ligeledes steget siden 2017 og står også markant bedre end det gjorde i 2009. Dansk konkurrenceevne var dermed samlet set god på tærsklen til corona-krisen.

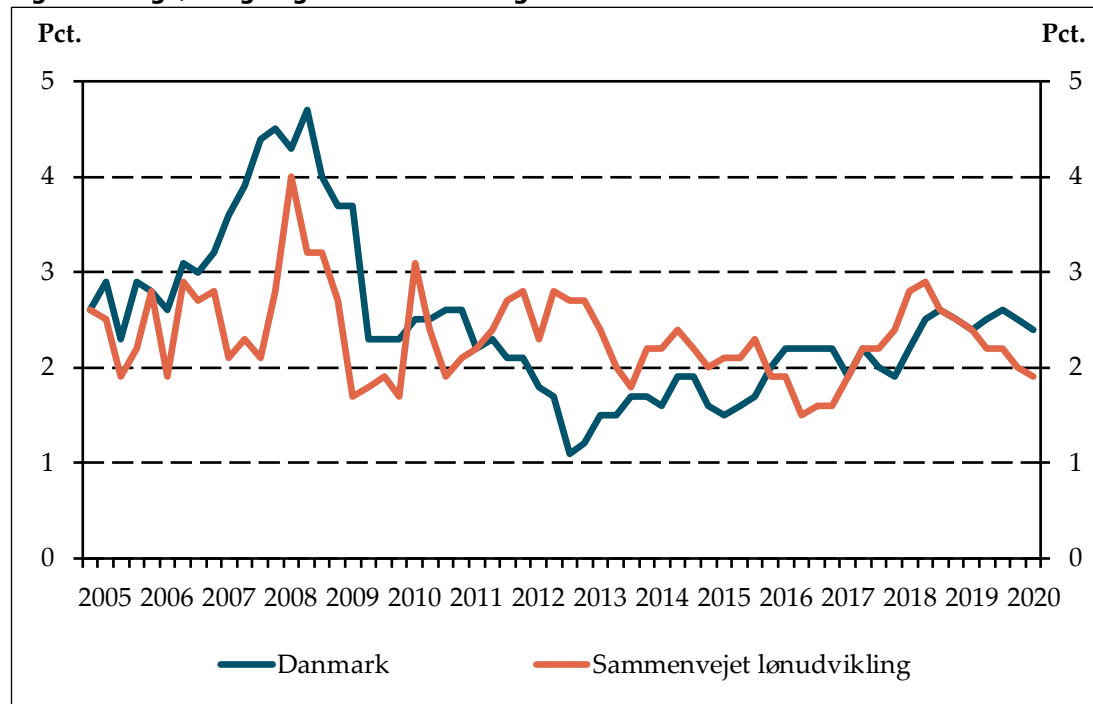
Lønudviklingen hos vores vigtigste samhandelspartnere

Det vægtede gennemsnit af lønudviklingen i fremstillingssektoren hos Danmarks vigtigste samhandelspartnere var 1,9 pct. i 1. kvartal 2020. Dermed var den udenlandske lønudvikling 0,5 pct.-point under den danske, *jf. figur 1*. Den danske lønudvikling i fremstillingssektoren lå dog under eller på niveau med udlandets lønudvikling mellem 1. kvartal 2017 og 1. kvartal 2019. Den danske lønudvikling lå også under den udenlandske i perioden fra 2011 til 2015, mens den lå over den udenlandske i 2016.

Ved første offentliggørelse af den vægtede udenlandske lønstigningstakt i et givet kvartal indgår en betydelig del af landene med lønudviklingen fra kvartalet før på grund af sene offentliggørelsestidspunkter. Det gælder fx Tyskland, som vægter meget i beregningen. Det indebærer, at der ofte sker revisioner af den udenlandske lønudvikling ved anden offentliggørelse af tallet. Opgørelsen af den udenlandske lønudvikling for 4. kvartal 2019 er således blevet revideret ned fra 2,1 pct. til 2,0 pct. Det skyldes i høj grad at den tyske lønudvikling aftog fra 1,4 pct. i 3. kvartal 2019 til 1,0

pct. i 4. kvartal. Da den tyske lønudvikling for 1. kvartal 2020 endnu ikke er offentliggjort, betyder det, at den tyske lønudvikling fra 4. kvartal 2019 også udgør en del af den sammenvejede lønudvikling i 1. kvartal 2020, indtil der bliver udgivet 1. kvartals tal for Tyskland.

Figur 1. Årlig lønstigningstakt i fremstillingssektoren

Anm.: Der er forskel på, hvor hurtigt de enkelte lande offentliggør lønstatistik. Den udenlandske lønudvikling i figuren er baseret på den seneste tilgængelige observation. Det er ikke unormalt med korrektioner på mellem 0,3-0,5 pct.-point mellem første og anden offentliggørelse af det enkelte kvartal. Vægtene til beregning af det samlede udland er fra det effektive kronekursindeks.

Kilde: DA's Internationale Lønstatistik.

Norge havde en lønstigningstakt på 2,8 pct. i 1. kvartal 2020. Dette er den højeste af de udenlandske lønstigninger, der indtil nu er offentliggjort for 1. kvartal 2020. Den danske lønstigningstakt i fremstillingssektoren for 1. kvartal 2020 er 0,4 pct.-point lavere end den norske. I den modsatte ende havde Japan en negativ lønstigningstakt i fremstillingssektoren på -0,9 pct., hvilket er den laveste endnu offentliggjorte lønstigningstakt for 1. kvartal 2020, jf. tabel 2.

I Danmark aftog lønstigningstakten med 0,1 pct.-point fra 4. kvartal 2019 til 1. kvartal 2020. I hovedparten af de lande, som indgår i den internationale lønudvikling, har lønudviklingen ligeledes været aftagende siden den seneste offentliggørelse. Herunder viser alle tal, der er blevet udgivet for 1. kvartal 2020, et fald i forhold til foregående kvartal. Ses der på de nyest udgivne tal, aftog lønudviklingen med 0,9 pct.-point i Storbritannien og med 0,7 pct.-point i Norge, mens den i Sverige og USA aftog med hhv. 0,1 og 0,3 pct.-point.

Tabel 2. Årlig lønstigningstakt i fremstillingssektoren

	Forrige observation	Pct.	Seneste observation	Pct.	Forskel, pct.-point
Polen	3. kv. 2019	7,3	4. kv. 2019	6,5	-0,8
Norge	4. kv. 2019	3,5	1. kv. 2020	2,8	-0,7
Belgien	3. kv. 2019	3,1	4. kv. 2019	2,7	-0,4
USA	4. kv. 2019	2,8	1. kv. 2020	2,5	-0,3
Danmark	4. kv. 2019	2,5	1. kv. 2020	2,4	-0,1
Sverige	4. kv. 2019	2,3	1. kv. 2020	2,2	-0,1
Holland	3. kv. 2019	1,3	4. kv. 2019	2,1	0,8
Sammenvæjet lønudvikling	4. kv. 2019	2,0	1. kv. 2020	1,9	-0,1
Frankrig	3. kv. 2019	1,9	4. kv. 2019	1,9	0,0
Storbritannien	4. kv. 2019	2,6	1. kv. 2020	1,7	-0,9
Italien	3. kv. 2019	1,1	4. kv. 2019	1,3	0,2
Tyskland	3. kv. 2019	1,4	4. kv. 2019	1,0	-0,4
Finland	4. kv. 2019	1,3	1. kv. 2020	1,0	-0,3
Spanien	3. kv. 2019	1,7	4. kv. 2019	0,9	-0,8
Japan	4. kv. 2019	-0,7	1. kv. 2020	-0,9	-0,2

Anm.: Der er forskel på, hvor hurtigt de enkelte lande offentliggør lønstatistik. Lønstigningstakterne i tabellen er baseret på den seneste tilgængelige observation. Vægtene til beregning af det samlede udland er fra det effektive kronekursindeks. Opgørelsen af den hollandske lønudvikling er et 4-kvartalers glidende gennemsnit.

Kilde: DA's Internationale Lønstatistik.

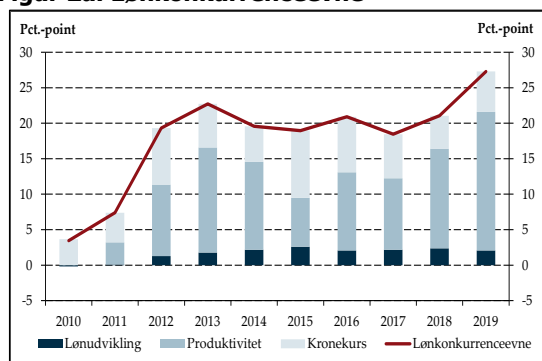
Udviklingen i lønkonkurrenceevnen

Lønkonkurrenceevnen kan belyse, hvorvidt den nuværende lønudvikling er holdbar fremadrettet. Et højt lønniveau og høje lønstigninger er således kun problematisk, hvis det giver anledning til tab af job. Hvis et land kan opretholde et højt lønniveau samtidig med en lav arbejdsløshed, er man bedre stillet end i andre lande. Det må formodes, at eventuelle forringelser af konkurrenceevnen, som skete for mere end 10 år siden vil være slået fuldt igennem i dansk eksport og import, og derfor ikke i sig selv vil give anledning til tab af arbejdspladser fremadrettet. FH ser af denne grund alene på udviklingen de seneste 10 år.

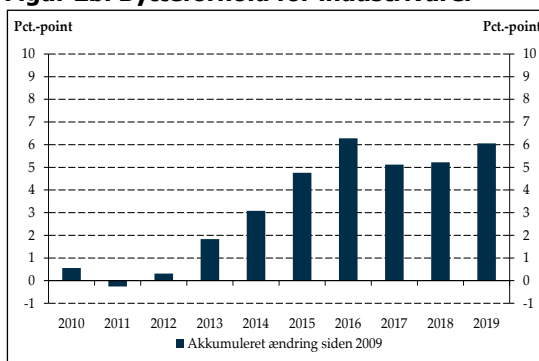
Lønkonkurrenceevnen kan med et snævert begreb måles ved de relative enhedsløn-omkostninger, der er sammensat af udviklingen i produktiviteten og lønnen, og som endvidere korrigeres for udviklingen i kronekursen.

Fra 2009 er dette mål for dansk lønkonkurrenceevne blevet markant forbedret med godt 27 pct.-point, *jf. figur 2a*. Det skyldes primært højere produktivitetsvækst sammenlignet med udlandet. Fra 2018 til 2019 steg lønkonkurrenceevnen med godt 6 pct.-point, hvoraf ca. 5½ pct.-point kom som følge af en stigning i produktiviteten, *jf. figur 2a*.

Figur 2a. Lønkonkurrenceevne

Figur 2b. Bytteforhold for industrivarer

Anm.: Lønkonkurrenceevne er opgjort ved de relative enhedslønoms-kostninger i fremstilling. Figureerne viser den akkumulerede udvikling de seneste 10 år ud fra det nyeste tilgængelige data, dvs. siden 2009. Bytteforholdet for årene 2016 til 2018 blev revideret i november 2019.

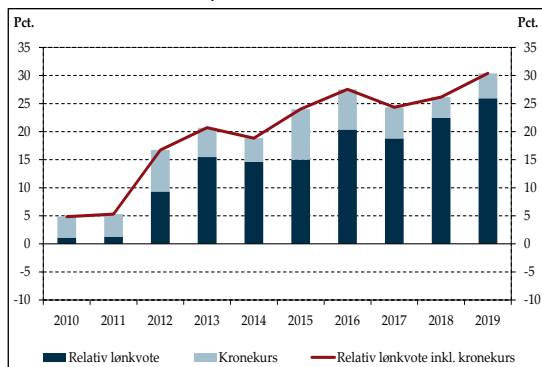
Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet, DA på baggrund af Eurostat og egne beregninger.

En dybere forståelse af lønkonkurrenceevnen bør også tage højde for udviklingen i bytteforholdet. Siden 2009 er danske virksomheders eksportpriser vokset mere end importpriserne, hvilket har forbedret bytteforholdet. Ligesom lønkonkurrenceevnen, steg bytteforholdet i 2019, jf. figur 2b. Bytteforholdsforbedringer afspejler til dels, at virksomhedernes indtjening er blevet løftet, hvilket forbedrer deres profitmuligheder og dermed øger tilskyndelsen til at producere i Danmark.

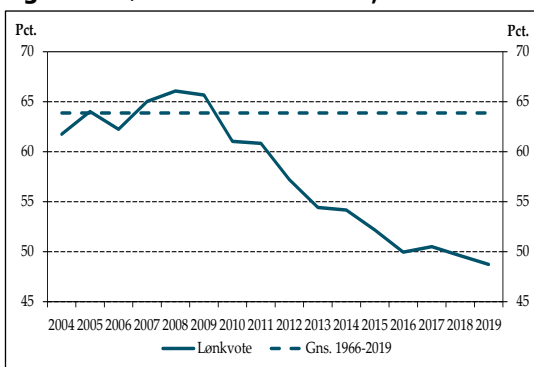
Et andet mål for den danske lønkonkurrenceevne, som samtidig tager højde for bytteforholdsændringer, er udviklingen i den relative lønkvote. Den relative lønkvote er defineret som udlandets lønkvote i forhold til den danske lønkvote. Et fald i den relative lønkvote betyder, at den samlede nominelle lønsum i forhold til nominal bruttoværditilvækst stiger mere i Danmark end i udlandet, hvilket betyder, at lønkonkurrenceevnen forværres.

Fra 2009 til 2019 er den relative lønkvote i industrien steget som følge af, at den danske lønkvote er faldet mere end udlandets. Den relative lønkvote i industrien korrigeret for kronekursen har siden 2013 været mellem 20 og 30 pct. bedre end i 2009, jf. figur 3a.

Figur 3a. Lønkonkurrenceevne, relativ lønkvote i industrien

Figur 3b. Lønkvote i industrien, Danmark

Anm.: Figur 3a viser den akkumulerede udvikling de seneste 10 år. Den relative lønkvote er beregnet på baggrund af oplysninger fra Finansministeriet og er opgjort i juni 2020. Revisionen af nationalregnskabet fra november 2019 indgår i således i begge figurer.

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet, Danmarks Nationalbank og egne beregninger.

Den danske lønkvote i industrien faldt fra ca. 66 pct. i 2008 til ca. 50 pct. i 2016. De efterfølgende år har den været mere stabil, således, at den i 2019 er på ca. 49 pct., *jf. figur 3b.*

I et langsigtet perspektiv har lønkvoten gennemsnitligt været på ca. 64 pct. siden 1966. Lønkvoten bliver dog påvirket i nedadgående retning på grund af ændringer i nationalregnskabsmetode. Det sker blandt andet igennem en anderledes håndtering af forskning og udvikling og gennem større bidrag til bruttoværditilvæksten gennem udenrigshandlen. Det skal derfor tages med forbehold, at lønkvoten er faldet så kraftigt siden 2008. Samlet set har Danmark dog grundlæggende en god lønkonkurrenceevne.